

Валентина БОЛЕХІВКА

здобувач вищої освіти освітнього ступеню «бакалавр»,
спеціальність «Публічне управління та адміністрування»,
Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський

Науковий керівник: **Будняк Л.М.**

канд. екон. наук, доцент кафедри фінансів, банківської справи,
страхування та електронних платіжних систем,
Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ПРИЙОМУ ГРУПУВАННЯ В КОНТЕКСТІ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКОГО РІШЕННЯ

Групування – це прийом аналізу, що ґрунтується на формуванні масиву даних, що аналізуються, його класифікації за певними ознаками, суттєвими з точки зору розв'язання конкретних аналітичних задач. Таке розчленування масиву аналітичної інформації дає можливість виявляти закономірності та тенденції, властиві аналізованим процесам і явищам.

Групування в економічному аналізі застосовуються для виявлення взаємозв'язку між окремими економічними явищами, з метою вивчення їх внутрішньої будови. У залежності від поставлених цілей виділяють три види групувань:

1. Типологічні групування призначені для вивчення соціально-економічних типів явищ;
2. Структурні групування застосовуються для вивчення структури явищ та структурних зрушень, які відбуваються в них;
3. Факторні групування націлені на визначення зав'язків та залежностей між явищами [2].

Прикладом типологічних групувань слугують групи населення за родом діяльності, групи підприємств за формами власності, розподіл складу промислово-виробничого персоналу на категорії тощо.

Типологічні групування призначені для розчленовування всієї сукупності первинних даних на однорідні групи чи класи. Наприклад, групи населення за родом діяльності, групи підприємств за формами власності, розподіл складу промислово-виробничого персоналу на категорії тощо.

До структурних групувань можна віднести розподіл робітників за освітою, за віком, за статтю, групування активів та пасивів балансу за розміщенням та джерелами формування майна, класифікація устаткування за терміном експлуатації тощо.

Факторні ж групування досліджують до прикладу залежності заробітної плати робітників від стажу їх роботи, рівня плинності робочої сили на підприємствах від рівня середньомісячної заробітної плати одного працівника тощо [1].

За складністю побудови виділяють прості групування та комбіновані. При простих групуваннях використовується одна класифікаційна ознака, при комбінованих – декілька. Використання в аналізі комбінованих групувань має суттєві недоліки: побудова їх надто трудомістка, а сприйняття результатів достатньо складне.

Процес побудови групувань відбувається у наступній послідовності:

- визначення цілі аналізу,
- збирання необхідних даних щодо всієї сукупності об'єктів;
- ранжирування сукупності за вибраною для групування ознакою;
- оцінка крайніх варіантів факторної ознаки;
- визначення кількості груп у групуванні;
- визначення розміру рівновеликого інтервалу.

Правильне групування інформації дає можливість вивчити взаємозв'язок між показниками, глибше розглянути побудову

економічних явищ, систематизувати первинні данні та визначити характерні риси досліджуваного явища або процесу.

Найбільш поширене в економічному аналізі є групування за факторами. На базі останнього проводиться факторний аналіз, рахуються резерви покращення господарювання та приймається управлінське рішення з приводу покращення функціонування підприємства в умовах ризику та невизначеності.

Із вище зазначеного випливає, що групування є необхідним для планування виробничо-фінансової діяльності і керування нею. Групування застосовуються для виявлення взаємозв'язку між окремими економічними явищами, з метою вивчення їхньої внутрішньої будови, визначення впливу найбільш суттєвих факторів на кінцевий результат, знаходження закономірностей та тенденцій, які властиві певним явищам та процесам.

Перелік використаних джерел:

1. Бегун С.І. Статистика: навч.-метод. посібник. URL: <http://esnuir.eenu.edu.ua/handle/123456789/415>.

2. Теорія економічного аналізу. Навч.-метод. посібник для самостійного вивчення дисципліни студентами спеціальностей «Менеджмент організацій» і «Облік і аудит» / Укладач: Будняк Л.М. м. Кам'янець-Подільський. 2012. 231 с. URL: <http://188.190.33.55:7980/jspui/bitstream/123456789/895/1/%D0%A2%D0%B5%D0%BE%D1%80%D1%96%D1%8F%20%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D0%BE%20%D0%B0%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%96%D0%B7%D1%83.%20%D0%9D%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE-%D0%BC%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA.pdf>.

3. Ткач Є.І., Сторожук В.П. Загальна теорія статистики. Підручник для студ. вищ. навч. закл. Київ: Центр учбової літератури. 2009. 442 с. URL: <https://www.twirpx.com/file/689805/>.